

KẾT LUẬN CỦA CHỦ TỊCH ỦY BAN RÀ SOÁT CHÍNH SÁCH THƯƠNG MẠI TẠI PHIÊN RÀ SOÁT CHÍNH SÁCH THƯƠNG MẠI LẦN ĐẦU TIÊN CỦA VIỆT NAM

1.1. Phiên Rà soát Chính sách Thương mại đầu tiên của Việt Nam là cơ hội tuyệt vời giúp chúng ta hiểu biết thêm về chính sách thương mại và đầu tư của Việt Nam. Tôi xin chân thành cảm ơn Ngài Trần Quốc Khánh, Thứ trưởng Bộ Công Thương, Đại sứ Nguyễn Trung Thành, Trưởng Phái đoàn đại diện thường trực Việt Nam tại Liên hợp quốc, Tổ chức thương mại thế giới và các tổ chức quốc tế khác, và toàn bộ đoàn đại biểu Việt Nam vì sự tham gia cởi mở, thành thực và mang tính xây dựng của họ trong suốt cuộc họp này. Tôi cũng xin cảm ơn Ngài đại sứ Francisco Pirez Gordillo, Đại diện thường trực của Uruguay tại WTO, vì sự tham gia của Ngài trong vai trò Người phân biện. Các Thành viên đánh giá cao việc Việt Nam đã trả lời bằng văn bản cho hơn 500 câu hỏi của các nước Thành viên và chúng tôi mong đợi Việt Nam cung cấp câu trả lời cho các câu hỏi bổ sung và các câu hỏi còn lại không muộn hơn 1 tháng sau cuộc họp này.

1.2. Các Thành viên chúc mừng Việt Nam vì những thành tựu đã đạt được trong việc chuyển từ một quốc gia thu nhập thấp với nền kinh tế kế hoạch hóa tập trung thành nền kinh tế theo định hướng thị trường với thu nhập trung bình thấp. Các Thành viên đặc biệt khen ngợi Việt Nam về các thành tựu kinh tế - xã hội đầy ấn tượng, giúp Việt Nam giảm đáng kể tỷ lệ đói nghèo và duy trì tốc độ tăng trưởng cao trong vài thập kỷ qua, cũng như hội nhập dần dần vào hệ thống thương mại đa phương và tăng cường khả năng cạnh tranh, qua đó trở thành một đất nước năng động trong các nền kinh tế tăng trưởng dựa vào xuất khẩu. Các Thành viên thừa nhận những thành công này là kết quả của công cuộc cải cách to lớn đã được bắt đầu từ trước, trong và sau khi Việt Nam gia nhập WTO, và hoan nghênh quyết tâm của Việt Nam trong việc đảm bảo rằng gia nhập WTO không phải là điểm đến cuối cùng mà là một động lực để tiếp tục cải cách trong nước. Tuy nhiên, trong khi ghi nhận sự ổn định kinh tế vĩ mô gần đây của Việt Nam, một số Thành viên bày tỏ quan ngại về việc tốc độ tăng trưởng của Việt Nam đang chậm dần, việc thực hiện một số cải cách cơ cấu quan trọng, trong đó có cải cách doanh nghiệp nhà nước còn chậm, chưa kể tới các rủi ro mang tính hệ thống mà khu vực tài chính đang phải đối mặt. Các Thành viên khuyến khích Việt Nam cần giải quyết những thách thức về cơ cấu và kinh tế vĩ mô này, bao gồm việc giải quyết thông qua "Đề án tổng thể tái cơ cấu nền kinh tế" từ năm 2012, nếu Việt Nam muốn duy trì quỹ đạo phát triển và đạt được mục tiêu đã đề ra là trở thành một nước công nghiệp hiện đại vào năm 2020.

1.3. Các Thành viên ghi nhận những nỗ lực không ngừng của Việt Nam nhằm theo đuổi tự do hóa thương mại trong bối cảnh đa phương, khu vực và song phương. Nhiều Thành viên ca ngợi Việt Nam vì những cam kết mạnh mẽ về mở cửa thị trường để phát triển kinh tế và loại bỏ chính sách bảo hộ. Các Thành viên hoan nghênh Việt Nam, với tư cách một Thành viên mới gia nhập, đã thể hiện sự ủng hộ đối với WTO, việc kết thúc vòng đàm phán Doha và sự thành công của hội nghị Bộ trưởng tại Bali. Bên cạnh đó, trước những chương trình đàm phán khu vực và song phương đầy tham vọng, Việt Nam cũng cần phải đảm bảo sự tương thích của những chương trình này với hệ thống thương mại đa phương. Một số Thành viên bày tỏ mong muốn Việt Nam tham gia sâu rộng hơn vào Hiệp định mua sắm Chính phủ (GPA), và tham gia các cuộc đàm phán đang diễn ra để mở rộng phạm vi của Hiệp định Công nghệ Thông tin (ITA).

1.4. Các Thành viên ghi nhận nỗ lực của Việt Nam trong việc thực hiện các cam kết gia nhập WTO, trong đó nhấn mạnh việc giảm thuế sâu mà Việt Nam đã thực hiện và cải cách tương đối toàn diện về mặt dịch vụ, cũng như thể hiện sự cảm kích với các nỗ lực của Việt Nam trong cải cách hành chính, cải thiện tính minh bạch của cơ chế thương mại và tăng cường bảo hộ và thực thi quyền sở hữu trí tuệ.

1.5. Tuy nhiên, bên cạnh những bước đi tích cực và quan trọng để mở cửa cơ chế thương mại của Việt Nam và thực hiện những cải cách cần thiết đối với nền kinh tế, các Thành viên chỉ ra một loạt các lĩnh vực mà Việt Nam cần phải cải thiện hơn nữa. Chúng tôi ghi nhận bài phát biểu mang tính xây dựng của Ngài Thứ trưởng, trong đó có đề cập tới những lĩnh vực mà các Thành viên cho rằng Việt Nam có thể cải thiện hơn nữa, bao gồm:

- **Sự minh bạch của khung pháp lý và thể chế:** Một số Thành viên nhận thấy rằng hệ thống hành chính và pháp luật của Việt Nam vẫn còn rất phức tạp, cần được cải thiện thông qua việc đơn giản hóa, loại bỏ các trách nhiệm chồng chéo, và tăng tính minh bạch. Quy định không thống nhất, các cơ quan chức năng áp dụng quy định thiếu nhất quán có thể gây ảnh hưởng nghiêm trọng tới doanh nghiệp. Bên cạnh đó Việt Nam cũng cần nỗ lực hơn trong việc tuân thủ các nghĩa vụ thông báo với WTO và các Thành viên đã ghi nhận yêu cầu hỗ trợ của Việt Nam trong lĩnh vực này. Nhiều Thành viên cho rằng một cơ chế đầu tư đơn giản, ổn định hơn và có thể dự đoán được là cần thiết để Việt Nam thu hút thêm đầu tư trực tiếp nước ngoài.

- **Các biện pháp thuế quan và phi thuế quan:** Bên cạnh nỗ lực chung của Việt Nam để thúc đẩy tự do hóa thương mại, một số vấn đề đã được các Thành viên nêu ra trong phiên rà soát hoặc thông qua câu hỏi bằng văn bản, bao gồm sự thay đổi thường xuyên về thuế suất và việc sử dụng khoảng chênh lệch giữa thuế suất cam kết và thuế suất áp dụng để "hỗ trợ" những ngành nghề nhất định và mức thuế tương đối cao trong một số ngành công nghiệp và nông nghiệp. Các Thành viên cũng bày tỏ quan ngại đối với những yêu cầu mới về cấp phép nhập khẩu, định giá hải quan, vấn đề về giá tối thiểu hay giá tham khảo và phân loại hàng hóa, các biện pháp hỗ trợ hay trợ cấp thông qua thuế, và yêu cầu về tỷ lệ nội địa trong mua sắm công. Ngoài ra còn có những quan ngại liên quan đến chính sách mặt hàng cụ thể như đối với xe máy, dược phẩm, hóa chất và rượu bia. Việc bảo hộ hiệu quả quyền sở hữu trí tuệ vẫn là một vấn đề cần được ưu tiên đối với cả Việt Nam và nhiều đối tác thương mại.

- **Các tiêu chuẩn kỹ thuật và các quy định về vệ sinh và kiểm dịch động thực vật:** Bên cạnh việc ghi nhận những nỗ lực của Việt Nam trong việc xây dựng khung chính sách về tiêu chuẩn kỹ thuật và kiểm dịch động thực vật, một số Thành viên bày tỏ quan ngại về việc không có cơ hội đóng góp ý kiến đối với các biện pháp dự kiến áp dụng mang tính hạn chế thương mại hơn mức cần thiết của Việt Nam - đặc biệt là đối với những biện pháp liên quan đến an toàn thực phẩm, và những biện pháp không theo tiêu chuẩn quốc tế. Các Thành viên khuyến khích Việt Nam tuân thủ các cam kết quốc tế, trong đó có các cam kết theo các Hiệp định TBT và SPS.

- **Doanh nghiệp Nhà nước và vai trò quản lý của Nhà nước đối với nền kinh tế:** Những nỗ lực của Việt Nam nhằm đảm bảo sự đối xử công bằng giữa các doanh nghiệp trong và ngoài nước đã được ghi nhận, tuy nhiên Việt Nam cũng cần tiếp tục cải cách khu vực kinh tế Nhà nước để tạo ra một sân chơi bình đẳng hơn cho tất cả các bên. Với thực tế là các doanh nghiệp thuộc sở hữu Nhà nước vẫn chiếm một phần lớn trong nền kinh tế Việt Nam, một số Thành viên đã nhấn mạnh vấn đề này có thể gây những tác động tiêu cực tới tổng thể môi trường kinh doanh ở Việt Nam và từ đó gây cản trở cho sự phát triển kinh tế trong tương lai.

- **Các vấn đề liên quan đến ngành:** Một số Thành viên cho rằng Việt Nam duy trì mức độ bảo hộ và hỗ trợ cao đối với một số ngành sản xuất, cũng như đưa ra các biện pháp mới ảnh hưởng tới thuế tài nguyên, các hoạt động viễn thông, vận tải hàng không, phân phối, ngành điện ảnh và truyền hình. Một số Thành viên đề xuất bên cạnh việc cải cách chính sách và thực hiện tự do hóa trong một số ngành và lĩnh vực, Việt Nam nên cải thiện cả những điều kiện vận hành đối với một số lĩnh vực liên quan tới thương mại (ví dụ như cung cấp điện, cơ sở hạ tầng vận tải). Mặc dù sản xuất nông nghiệp đã tăng đáng kể và hiện nay Việt Nam là nhà sản xuất và xuất khẩu lớn của một số sản phẩm nông nghiệp, những quan ngại đối với sự thiếu hụt thông tin về hỗ trợ trong nước của Chính phủ dành cho nông nghiệp, cũng như dành

cho ngư nghiệp, sự hỗ trợ này có thể gây tác động tới việc khai thác quá mức nguồn lợi thủy sản.

1.6. Tổng kết lại, các Thành viên nhìn chung đều đề nghị Việt Nam tiếp tục cải cách hơn nữa chính sách thương mại và cơ cấu để tiếp tục cải thiện tính cạnh tranh, hiệu quả và năng suất tổng thể, và duy trì một cơ chế đầu tư và thương mại mở, phù hợp với WTO, để đảm bảo sự phát triển bền vững và hiện thực hóa hết tiềm năng của Việt Nam. Các Thành viên khuyến nghị Việt Nam tránh sử dụng các biện pháp hạn chế thương mại nhằm thúc đẩy sản xuất trong nước.

1.7 Các Thành viên nhìn nhận phiên Rà soát Chính sách Thương mại đầu tiên này của Việt Nam như một cơ hội đánh giá những tiến bộ của Việt Nam cũng như xác định định hướng phát triển trong tương lai. Rất nhiều câu hỏi đã được đặt ra và sự tham gia của nhiều đoàn đại biểu đã phản ánh sự quan tâm của các Thành viên đối với chính sách và thực tiễn thương mại và đầu tư của Việt Nam. Để kết thúc, tôi xin cảm ơn đoàn đại biểu Việt Nam, các đoàn đại biểu của các Thành viên, Người phản biện và Ban thư ký về phiên họp rà soát thành công này.